SASKAŅOTS
Profesionālās izglītības un nodarbinātības
trīspusējās sadarbības apakšpadomes
2026. gada 15.aprīļa sēdē, protokols Nr. 2

PROFESIJAS STANDARTS
TULKOŠANA

ZĪMJU VALODAS TULKS
PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

1. Profesionālās kvalifikācijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis, prasības izglītībai	
Zīmju valodas tulks 2643 15	**Kvalifikācijas līmenis:** Piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis (5. PKL)
	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību: Vidējā izglītība

2. Profesionālās kvalifikācijas daļas un profesionālās kvalifikācijas prasības attiecībā uz specializāciju un saistītu profesionālo kvalifikāciju

Prasības attiecībā uz darba tirgū atpazīstamu kvalifikācijas daļu:

Nav.

Profesionālās kvalifikācijas specializācijas:

Nav.

Saistītās profesionālās kvalifikācijas, kvalifikācijas līmenis:

Nav.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums

Zīmju valodas tulks tulko tekstus gan tieši, gan atgriezeniski latviešu skaņu un zīmju valodā saziņā starp nedzirdīgu cilvēku un dzirdīgu cilvēku. Zīmju valodas tulks ir apguvis mutvārdu, vizuālās (manuālās) un rakstveida tulkošanas prasmes saziņai ar nedzirdīgiem cilvēkiem. Zīmju valodas tulkam ir izpratne par nedzirdīgo kultūru un valodu, lai nodrošinātu precīzu tulkojumu un veicinātu vienlīdzīgas iespējas komunikācijā indivuduāli un publiskā vidē.

Zīmju valodas tulka pienākumi un uzdevumi:

3.1. Tulkošanas plānošana:
- 3.1.1. iepazīties ar tulkošanas pakalpojuma sniegšanas procesu, darba organizācijas metodēm;
- 3.1.2. ievērot darba uzdevumu un klienta vajadzības;
- 3.1.3. iepazīties ar tulkošanas apstākļiem, materiāltehnisko nodrošinājumu;
- 3.1.4. plānot darbu individuāli un komandā atbilstoši tulkošanas situācijai.

3.2. Tulkošanas pakalpojuma sniegšana:
- 3.2.1. tulkot kvalitatīvi no latviešu zīmju valodas latviešu skaņu valodā un no latviešu skaņu valodas latviešu zīmju valodā;
- 3.2.2. tulkot kvalitatīvi no latviešu zīmju valodas svešvalodā un no svešvalodas latviešu zīmju valodā;

3.2.3. izvēlēties piemērotu pakalpojuma īstenošanas vietu;
3.2.4. izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu tulkošanas metodi;
3.2.5. izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu mutiskā tulkojuma izpildes veidu;
3.2.6. tulkot precīzi, stilistiski atbilstoši oriģinālam ievērojot terminoloģiju;
3.2.7. tulkot pāros;
3.2.8. veikt precīzu tulkojumu atbilstoši darba uzdevumam un vietai;
3.2.9. izmantot tehnoloģiskos risinājumus tulkošanas procesā;
3.2.10. veidot ētiskas, lietišķas, cieņpilnas un uzticībā balstītas attiecības ar klientiem;
3.2.11. lietot starpkultūru sekmīgas sadarbības un saskarsmes pamatprincipus;
3.2.12. izvērtēt tulkojumu;
3.2.13. ievērot profesijā noteiktās vizuālā koptēla un etiķetes prasības.

3.3. Pozitīvu un iekļaujošu attiecību veidošana ar nedzirdīgo kopienu:
3.3.1. iegūt informāciju par nedzirdīgo kopienu, tās kultūru, vēsturi un nedzirdīgo kopienas organizācijām;
3.3.2. ievērot nedzirdīgo saskarsmes psiholoģijas principus;
3.3.3. ievērot atšķirības starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūrām.

3.4. Līdzdalība darba organizācijas ikdienas darba veikšanā:
3.4.1. līdzdarboties organizācijas vai tās struktūrvienību darbu plānošanā un īstenošanā savas kompetences ietvaros;
3.4.2. pārstāvēt organizāciju savas kompetences ietvaros;
3.4.3. iesaistīties organizācijas attīstības mērķu sasniegšanā.

3.5. Profesionālās darbības nodrošināšanas vispārējie uzdevumi:
3.5.1. ievērot jomai saistošo normatīvo aktu, standartu prasības un ētikas normas;
3.5.2. ievērot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības prasības;
3.5.3. iegūt informāciju ar darba pienākumu veikšanu saistītās dokumentācijas aizpildīšanai;
3.5.4. lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, tai skaitā, biroja tehniku darba uzdevumu veikšanai;
3.5.5. sazināties valsts valodā;
3.5.6. lietot vismaz vienu Eiropas Savienības oficiālo valodu;
3.5.7. rūpēties par savu fizisko, intelektuālo, emocionālo veselību;
3.5.8. novērtēt savas darba spējas un veselības stāvokli darba pienākumu izpildes laikā;
3.5.9. sniegt pirmo palīdzību un nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai;
3.5.10. īstenot uzņēmējdarbības principus savas profesionālās darbības ietvaros;
3.5.11. pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju;
3.5.12. iesaistīties pētījumos atbilstošajā nozarē un profesionālās darbības jomā.

Standartā lietotie termini:
*Klients – zīmju valodas tulka pakalpojuma pasūtītājs.

4. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā PROFESIONĀLĀ kompetence					
Nr. p.k.	**Uzdevumi**	**Prasmes**	**Profesionālās zināšanas**	**Kompetence (kvalifikācijas līmenis)**	
4.1. Tulkošanas plānošana					
4.1.1.	Iepazīties ar tulkošanas pakalpojumu sniegšanas procesu, darba organizācijas metodēm.	Novērtēt darba vidi. Konstruktīvi komunicēt dažādās vidēs. Izstrādāt darba plānu un laika grafiku. Ievērot darba plānu un laika grafiku. Ievērot savstarpēji saistīto darba procesa daļu izpildes secību. Gūt nepieciešamo profesionālo informāciju. Iepazīties ar tulkošanas materiālu. Risināt ar tulkošanas darba organizāciju saistītās problēmas. Novērst šķēršļus kvalitatīva tulkojuma sniegšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba vides organizācijas process un efektīva tā plānošana. Pašorganizācija darba procesā. Konfliktsituāciju risināšanas paņēmieni. Situāciju analīze. Pakalpojuma sniegšanas kārtība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba grafiku izstrāde. Piemērošanās apstākļiem un izturība pret spriedzi. Darba organizācijas metodes.	Spēj sekmīgi organizēt tulkošanas pakalpojuma sniegšanas procesu. Spēj risināt ar darba organizāciju formu un pakalpojuma sniegšanu saistītas problēmas. Spēj savlaicīgi reaģēt uz šķēršļiem, kas var ietekmēt kvalitatīva tulkošanas pakalpojuma sniegšanu. Spēj skaidri, saprotami izteikties un formulēt savas domas.	5.LKI
4.1.2.	Ievērot darba uzdevumu un klienta vajadzības.	Novērtēt klienta komunikācijas prasmes. Sadarboties ar klientu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Saskarsmes psiholoģija. Komunikācijas ētika.	Spēj noskaidrot un ievērot klienta vajadzības. Spēj ievērot darba uzdevumu.	5.LKI
4.1.3.	Iepazīties ar tulkošanas apstākļiem, materiāltehnisko	Skaidri definēt tulkojuma veikšanai nepieciešamo materiāltehnisko nodrošinājumu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Zīmju valodas tulka pienākumu veikšanai nepieciešamais	Spēj patstāvīgi izvēlēties un pielietot tulkošanas situācijai atbilstošo materiāltehnisko	5.LKI

	nodrošinājumu.	Novērtēt materiāltehnisko nodrošinājumu un to atbilstību veicamajam darba uzdevumam. Ievērot darba drošības prasības.	materiāltehniskais nodrošinājums.	nodrošinājumu.	
4.1.4.	Plānot darbu individuāli un komandā atbilstoši tulkošanas situācijai.	Organizēt savu individuālo darbu un strādāt komandā atbilstoši darba uzdevumam. Strādāt atbilstoši laika grafikam.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Individuālais darbs. Darbs komandā. <u>Lietošanas līmenī</u> Laika plānošanas paņēmieni. Darbu secību plānošana. Prezentācijas un argumentācijas prasmes.	Spēj veikt darba pienākumus individuāli, kā arī strādāt komandā. Spēj rīkoties situācijās, kurās iespējamas neprognozējamas izmaiņas. Spēj plānot un organizēt darbu, lai nodrošinātu kvalitatīvu tulkojumu.	5.LKI
4.2. Tulkošanas pakalpojumu sniegšana					
4.2.1.	Tulkot kvalitatīvi no latviešu zīmju valodas latviešu skaņu valodā un no latviešu skaņu valodas latviešu zīmju valodā.	Tulkot no latviešu zīmju valodas latviešu skaņu valodā. Tulkot no latviešu skaņu valodas latviešu zīmju valodā. Sniegt dažāda sarežģītības līmeņa tulkojumu. Izmantot nozaru terminoloģiju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Atmiņas izkopšana un trenēšana. <u>Lietošanas līmenī:</u> Latviešu zīmju valoda. Latviešu valoda. Nozaru terminoloģija.	Spēj nodrošināt kvalitatīvu tulkojumu. Spēj patstāvīgi rīkoties un pieņemt tūlītējus lēmumus. Spēj orientēties dažāda satura un sarežģītības pakāpes avotvalodas tekstos un nodrošināt adekvātu to tulkojumu. Spēj kritiski vērtēt, analizēt, sintezēt.	5.LKI
4.2.2.	Tulkot kvalitatīvi no latviešu zīmju valodas svešvalodā un no	Tulkot no latviešu zīmju valodas svešvalodā un otrādi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālie termini vismaz vienā svešvalodā (oficiāla Eiropas	Spēj nodrošināt kvalitatīvu tulkojumu.	5.LKI

	svešvalodas latviešu zīmju valodā.	Tulkot no svešvalodas latviešu zīmju valodā. Izmantot nozaru terminoloģiju svešvalodā.	Savienības valoda).	Spēj patstāvīgi rīkoties un pieņemt tūlītējus lēmumus. Spēj orientēties dažāda satura un sarežģītības pakāpes avotvalodas tekstos un nodrošināt adekvātu to tulkojumu. Spēj kritiski vērtēt, analizēt, sintezēt.	
4.2.3.	Izvēlēties piemērotu pakalpojuma īstenošanas vietu.	Novērtēt darba vidi un tās atbilstību tulkošanas pakalpojuma veikšanai. Sadarboties ar iesaistītajām personām tulkošanas vides pielāgošanai. Pielāgoties tulkošanas apstākļiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ergonomikas principi. Vides telpiskie risinājumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Publiskās runas pamatprincipi.	Spēj novērtēt darba vidi. Spēj izvēlēties pareizu pakalpojuma sniegšanas vietu. Spēj patstāvīgi rīkoties un pieņemt tūlītējus lēmumus par darba vidi.	5.LKI
4.2.4.	Izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu tulkošanas metodi.	Izvēlēties un pielietot tulkošanas situācijai atbilstošu tulkošanas metodi. Tulkot latviešu valodā rakstīto tekstu zīmju valodā un otrādi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Tulkošanas teoriju un tehniku izmantošana. Mutvārdu un vizuālā (manuālā tulkošana). Rakstveida tulkošana. Sinhronā tulkošana. Secīgā tulkošana.	Spēj izvēlēties un izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu tulkošanas metodi. Spēj diferencēt tulkojumu, izvēloties apstākļiem piemērotāko tulkošanas metodi. Spēj orientēties dažāda satura un sarežģītības pakāpes avotvalodas tekstos un nodrošināt adekvātu to tulkojumu. Spēj kritiski vērtēt, analizēt, sintezēt.	5.LKI

4.2.5.	Izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu mutiskā tulkojuma izpildes veidu.	Izvēlēties tulkošanas situācijai atbilstošu mutiskā tulkojuma izpildes veidu un sniegt kvalitatīvu tulkojumu.	Izpratnes līmenī: Atmiņas izkopšana un trenēšana. Lietošanas līmenī: Sinhronās un secīgās (konsekutīvās) tulkošanas tehniku izmantošana. Publiskās uzstāšanās (t.sk. runas) pamati. Profesionālās saziņas prasmes. Piezīmju tehnikas pārzināšana.	Spēj izmantot tulkošanas situācijai atbilstošu mutiskā tulkojuma izpildes veidu. Spēj vērtēt tulkošanas apstākļus un adaptēties situācijai.	5.LKI
4.2.6.	Tulkot precīzi, stilistiski atbilstoši oriģinālam ievērojot terminoloģiju.	Sniegt mērķvalodas un avotvalodas specifikai atbilstošu tulkojumu.	Lietošanas līmenī: Latviešu zīmju valodas gramatika. Gramatiskā adaptācija un gramatiskā netulkojamība. Leksiskās pārveidošanas veidi.	Spēj veikt precīzu, oriģinālam stilistiski atbilstīgu tulkojumu. Spēj veikt dažādas sarežģītības pakāpes tulkojumus. Spēj izmantot atbilstošu terminoloģiju.	5.LKI
4.2.7.	Tulkot pāros.	Ievērot tulkošanas pāros darba specifiku un nodrošināt sadarbībā balstītu kvalitatīvu tulkojumu.	Lietošanas līmenī: Sadarbības pamatprincipi. Darba organizācijas principi.	Spēj nodrošināt tulkojumu pāros. Spēj sadarboties ar kolēģiem kopīga darba uzdevuma veikšanā un kvalitatīva snieguma sekmēšanā.	5.LKI
4.2.8.	Veikt precīzu tulkojumu atbilstoši darba uzdevumam un vietai.	Sniegt situācijai atbilstošu tulkojumu publiskos pasākumos (konferences, semināri, mācību klases, diskusijas u.c.), individuālās sarunās un televīzijā vai citās pēc apstākļiem līdzīgās situācijās.	Izpratnes līmenī: Sociālā psiholoģija. Surdopsiholoģija. Kritiskā domāšana. Lietošanas līmenī:	Spēj nodrošināt korektu tulkojumu atbilstoši darba uzdevumam un vietai. Spēj sniegt kvalitatīvu tiešsaistes, televīzijas tulkojumu. Spēj pielāgoties mainīgajiem tulkošanas apstākļiem.	5.LKI

			Individuālā un publiskā tulkošana.	Spēj ievērot objektivitāti informācijas apmaiņas procesā.	
4.2.9.	Izmantot tehnoloģiskos risinājumus tulkošanas procesā.	Atbildīgi lietot daudzveidīgus digitālos līdzekļus un metodes tulkošanas pakalpojuma sniegšanas vai cita darba uzdevuma izpildes laikā. Izmantot modernās tehnoloģijas, tiešsaistes saziņas rīkus, specializētās lietojumprogrammas, informācijas ieguves avotus tulkošanas pakalpojuma sniegšanas vai cita darba uzdevuma izpildes laikā. Ievērot drošības prasības ierīcēm un/vai lietojumprogrammām, kuras izmanto. Izvērtēt kritiski informācijas ticamību.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Informācijas sistēmu drošība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Moderno tehnoloģiju izmantošana tulkošanas pakalpojuma sniegšanas laikā. Rīki un lietotnes. Tiešsaistes saziņas rīki un to izmantošana. Darba drošība digitālajā vidē. Personas datu aizsardzība.	Spēj izvēlēties un atbildīgi lietot attiecīgās modernās tehnoloģijas, tiešsaistes saziņas rīkus, informācijas ieguves avotus konkrētajā tulkošanas situācijā vai cita darba uzdevuma laikā. Spēj kritiski vērtēt, analizēt, sintezēt informāciju par tehnoloģiskajiem risinājumiem.	5.LKI
4.2.10.	Veidot ētiskas, lietišķas, cieņpilnas un uzticībā balstītas attiecības ar klientiem.	Sadarboties ar pakalpojuma sniegšanas procesā iesaistītajām personām. Ievērot godprātīgu, vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi, tiesiskumu un godīgumu pret visiem klientiem. Balstīt savstarpējās attiecības uz taisnīgumu, patiesumu un cieņu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Saskarsmes pamatprincipi. Efektīva starppersonu sadarbības procesa nodrošināšana. Profesionālās ētikas pamatprincipi, vērtības un normas. Profesionālās saskarsmes kultūra. Verbālā un neverbālā komunikācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Zīmju valodas tulka darba mērķi, uzdevumi. Spēja labvēlīgi un lietišķi sazināties	Spēj ievērot profesionālās saskarsmes principus. Spēj veidot pozitīvas, lietišķas, ētiskas un individualizētas attiecības ar klientiem, ievērojot taisnīgumu, patiesumu un cieņu.	5.LKI

			ar personām.		
4.2.11.	Lietot starpkultūru sekmīgas sadarbības un saskarsmes pamatprincipus.	Piemērot starpkultūru komunikācijas teoriju un praksi dažādām situācijām. Pārzināt nedzirdīgo kultūru un psiholoģiju. Dalīties savās zināšanās un pieredzē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Starpkultūru komunikācijas teorija un prakse multikulturālā vidē. Nedzirdīgo kultūra. Efektīvas komunikācijas priekšnosacījumi, process un metodes.	Spēj lietot starpkultūru sekmīgas sadarbības un saskarsmes pamatprincipus. Spēj ievērot un respektēt klienta psiholoģiskās īpašības un īpatnības.	5.LKI
4.2.12.	Izvērtēt tulkojumu.	Uzlabot savu tulkojumu, novēršot iepriekš konstatētās nepilnības. Pilnveidot savas zināšanas tulkojuma kvalitātes uzlabošanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Tulkošanas teorija un prakse. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba snieguma novērtēšanas veidi un metodes.	Spēj analizēt un novērtēt savu tulkojumu. Spēj veikt nepieciešamās darbības tulkojuma kvalitātes uzlabošanai.	5.LKI
4.2.13.	Ievērot profesijā noteiktās zīmju valodas tulka vizuālā koptēla un etiķetes prasības.	Izveidot tulkošanas apstākļiem un zīmju valodas tulka profesijai atbilstošu ārējo koptēlu, ievērojot etiķetes prasības.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vizuālā koptēla etiķete.	Spēj kritiski novērtēt savu vizuālā koptēla atbilstību zīmju valodas tulka pienākumu veikšanai.	5.LKI
4.3. Pozitīvu un iekļaujošu attiecību veidošana ar nedzirdīgo kopienu					
4.3.1.	Iegūt informāciju par nedzirdīgo kopienu, tās kultūru, vēsturi un nedzirdīgo kopienas organizācijām.	Iesaistīties nedzirdīgo kopienas aktivitātēs. Orientēties nedzirdīgo kopienas vēsturē. Pārzināt nedzirdīgo kopienas kultūratšķirības.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Nedzirdīgo vēsture, kultūra, organizācijas un to loma nedzirdīgo identitātes stiprināšanā. Cilvēka dzirdes orgāni, dzirdes traucējumu veidi, dzirdes tehniskie palīglīdzekļi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Zīmju valodas tradīcijas un plastika.	Spēj iegūt informāciju par nedzirdīgo kopienu, tās kultūru, vēsturi un nedzirdīgo organizācijām.	5.LKI

4.3.2.	Ievērot nedzirdīgo saskarsmes psiholoģijas principus.	Respektēt ikviena individuālo personību. Lietot pozitīvas saskarsmes principus komunikācijā ar nedzirdīgām personām.	Izpratnes līmenī: Emocionālā inteliģence. Lietošanas līmenī: Komunikācijas teorija un prakse.	Spēj ievērot nedzirdīgo saskarsmes psiholoģijas principus. Spēj apzināt un ievērot atšķirības starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūrām. Spēj dalīties savā pieredzē un zināšanās.	5.LKI
4.3.3.	Ievērot atšķirības starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūrām.	Respektēt atšķirības starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūrām. Vērst tulkošanas procesā iesaistīto pušu uzmanību uz atšķirībām starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūru. Dalīties ar savu pieredzi starpkultūru veiksmīga integrācijas procesa nodrošināšanai.	Izpratnes līmenī: Saskarsmes atšķirības starpkultūru kontekstā. Sadarbības pamatprincipi. Efektīvs komunikācijas process.	Spēj apzināt un ievērot atšķirības starp nedzirdīgo un dzirdīgo kultūrām. Spēj dalīties savā pieredzē un zināšanās.	5.LKI
4.4. Līdzdalība darba organizācijas ikdienas darba veikšanā					
4.4.1.	Līdzdarboties organizācijas vai tās struktūrvienību darbu plānošanā un īstenošanā savas kompetences ietvaros.	Sniegt pamatotus ieteikumus organizācijas vai tās struktūrvienību darba plānošanas uzlabošanā un īstenošanas nodrošināšanā savas kompetences ietvaros. Piedalīties zīmju valodas tulku darba grafiku plānošanā un realizācijā. Ievērot ar nozari saistītos normatīvos aktus.	Izpratnes līmenī: Nozares profesionālo organizāciju darba specifika. Ar nozari saistītie normatīvie akti.	Spēj līdzdarboties iestādes kopīgu mērķu izvirzīšanā un sasniegšanā. Spēj plānot zīmju valodas tulka darba grafiku.	5.LKI

4.4.2.	Pārstāvēt organizāciju savas kompetences ietvaros.	Ievērot tulka ētiku un kompetences. Paust viedokli savas kompetences ietvaros.	Izpratnes līmenī: Lietišķā saskarsme. Organizācijas tēla veidošana. Profesijas tēla veidošana. Ārējās komunikācijas vadīšana. Sadarbības plānošana un koordinēšana.	Spēj pārstāvēt organizāciju.	5.LKI
4.4.3.	Iesaistīties organizācijas attīstības mērķu sasniegšanā.	Mērķtiecīgi sniegt pamatotus ieteikumus organizācijas un nozares attīstības mērķu izvirzīšanā un īstenošanā savas kompetences ietvaros. Sadarboties organizācijas un nozares attīstības mērķu izvirzīšanā un īstenošanā savas kompetences ietvaros. Sadarboties ar organizācijas dažādiem speciālistiem. Komunicēt ar darbu procesā iesaistītajām personām.	Izpratnes līmenī: Organizācijas attīstības iespēju izpēte, lēmumu pieņemšana par tās attīstību.	Spēj patstāvīgi un sadarbībā ar citiem speciālistiem analizēt, izvērtēt, prast atlasīt informāciju, sagatavot un savas kompetences ietvaros sniegt pamatotus ieteikumus organizācijas attīstības mērķu sasniegšanā.	5.LKI

5. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā VISPĀRĒJĀ kompetence					
Nr. p.k.	**Uzdevumi**	**Prasmes**	**Profesionālās zināšanas**	**Kompetence (kvalifikācijas līmenis)**	
5.1. Profesionālās darbības nodrošināšanas vispārējie uzdevumi					
5.1.1.	Ievērot jomai saistošo normatīvo aktu, standartu prasības un ētikas normas.	Ievērot normatīvos aktus, kas regulē zīmju valodas tulka pakalpojumu sniegšanu. Ievērot personas datu aizsardzību saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu regulējumu. Ievērot iestādes iekšējās kārtības noteikumus, prasības un konfidencialitāti. Ievērot vispārējos ētikas pamatprincipus. Strādāt atbilstoši zīmju valodas tulka profesionālās ētikas principiem. Analizēt un pielāgot profesionālās darbības plānus atbilstoši darba vides un normatīvo aktu izmaiņām. Ievērot un zināt savas un klienta tiesības.	Izpratnes līmenī: Tulkošanas procesa tiesiskie aspekti (atbilstoši profesionālās darbības jomas saistošajiem normatīvajiem aktiem). Lietošanas līmenī: Normatīvie akti atbilstoši profesionālās darbības jomai.	Spēj orientēties normatīvajos aktos, kas regulē zīmju valodas tulka profesionālo darbību un pakalpojuma saņemšanas kārtību. Spēj ievērot vispārējos un profesionālās darbības un ētikas pamatprincipus. Spēj analizēt un pielāgot profesionālo darbību atbilstoši darba vides un normatīvo aktu izmaiņām.	5.LKI
5.1.2.	Ievērot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības prasības.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas. Ievērot darba aizsardzības prasības. Organizēt darba vietu atbilstoši darba aizsardzības prasībām.	Izpratnes līmenī: Darba aizsardzības normatīvie akti un sistēmas organizācija. Darba tiesību būtība, nozīme un normas.	Spēj ievērot darba tiesisko attiecību normas. Spēj novērtēt situāciju, atpazīt darba drošību ietekmējošus riskus. Spēj novērtēt darba vidi ietekmējošus riskus.	5.LKI

		Iepazīties ar darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz veselību. Identificēt iespējamos riskus veicot darba uzdevumus.	Darba vides riska faktoru novēršanas preventīvie pasākumi. Krīzes situāciju vadība.	Spēj adekvāti rīkoties, novērst riskus un apzināties sekas. Spēj veikt darba uzdevumus ievērojot darba aizsardzības prasības. Spēj novērtēt situāciju un pielietot krīzes vadības stratēģijas.	
5.1.3.	Iegūt informāciju ar darba pienākumu veikšanu saistītās dokumentācijas aizpildīšanai.	Iegūt un analizēt ar darba uzdevumu saistīto informāciju un aizpildīt dokumentāciju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi. Organizācijā izmantojamu informācijas sistēmu izmantošana dokumentu sagatavošanā un informācijas uzkrāšanā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Informācijas iegūšanas paņēmieni.	Spēj iegūt un analizēt informāciju. Spēj korekti sagatavot un aizpildīt ar darba pienākumu veikšanu saistīto dokumentāciju.	5.LKI
5.1.4.	Lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, tai skaitā, biroja tehniku darba uzdevumu veikšanai.	Lietot atbilstošas tehnoloģijas, lietojumprogrammas un lietotnes. Lietot informācijas sistēmas (lietojumprogrammas) dokumentu izstrādāšanai un noformēšanai. Lietot biroja tehniku darba uzdevuma sekmīgai izpildei. Patstāvīgi sameklēt informāciju interneta vidē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Biroja tehnikas darbības principi. Informācijas drošība. Digitālās komunikācijas rīki un drošība digitālajā vidē. <u>Lietošanas līmenī:</u> Aktualitāšu pārzināšana tehnoloģisko risinājumu jomā. Biroja lietojumprogrammu	Spēj lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, lietojumprogrammas un biroja tehniku darba uzdevumu veikšanai.	5.LKI

		Izmantot datora lietošanas drošības programmas.	izmantošana.		
5.1.5.	Sazināties valsts valodā.	Lietot valsts valodu C2 līmenī. Lietot lingvistikas normām atbilstošu mutvārdu un rakstu valodu. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā. Lietišķi diskutēt ar kolēģiem un vadību par praktiskiem jautājumiem un risinājumiem profesionālās darbības jomā. Argumentēti pamatot savu viedokli. Ievērot saskarsmes kultūru.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālā terminoloģija. Valodas kultūra (t.sk. valodas stili). Valsts valodas lietošana saskaņā ar latviešu valodas pareizrakstības normām. Lietišķā rakstība. Rakstu valodas kultūra.	Spēj loģiski argumentēt, diskutēt, prezentēt savu nostāju, paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju komunikācijā gan mutiski, gan rakstiski, nodrošinot korektas, mērķauditorijai atbilstīgas, saprotamas un literārās valodas normām atbilstošas informācijas sniegšanu valsts valodā. Spēj brīvi sazināties valsts valodā rakstiski un mutiski darba pienākumu veikšanai.	5.LKI
5.1.6.	Lietot vismaz vienu Eiropas Savienības oficiālo valodu.	Lietot un saprast tekstu svešvalodā. Sazināties un diskutēt svešvalodā . Lasīt un saprast profesionālās darbības jomas tekstus svešvalodā.	<u>Lietošanas līmenī</u> Vismaz viena Eiropas Savienības oficiālā valoda.	Spēj brīvi sazināties svešvalodā un korekti lietot profesionālo terminoloģiju. Spēj lietot svešvalodas dažādās dzīves situācijās atbilstoši saziņas partnerim un saziņas mērķim.	5.LKI
5.1.7.	Rūpēties par savu fizisko, intelektuālo, emocionālo veselību.	Identificēt izdegšanas sindroma pazīmes. Proaktīvi vērsties pēc atbilstošas palīdzības (psihoterapija, supervīzija, mākslas terapija u.c.). Racionāli plānot laiku.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Stresa menedžments. Konfliktsituāciju novēršanas un risināšanas, tai skaitā, emociju vadības paņēmieni. <u>Lietošanas līmenī:</u> Laika plānošana.	Spēj rūpēties par savu fiziskās, intelektuālās, emocionālās veselības stāvokli un atbilstoši rīkoties. Spēj strādāt paaugstināta stresa apstākļos.	5.LKI

			Fiziskās aktivitātes veselības nostiprināšanai un uzlabošanai.		
5.1.8.	Novērtēt savas darba spējas un veselības stāvokli darba pienākumu izpildes laikā.	Veidot darba veikšanai piemērotu darba vidi. Iepazīties ar darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz veselību. Atbildēt par savu veselības stāvokli.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba apstākļi un cilvēka veselība dzīves kvalitātei. Veselības riska faktori. Veselības stāvokļa izvērtēšana. Ergonomikas pamati.	Spēj uzņemties atbildību par savām darba spējām. Spēj noteikt darba vides apstākļu kaitīgo ietekmi uz veselību.	5.LKI
5.1.9.	Sniegt pirmo palīdzību un nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai.	Sniegt pirmo palīdzību un izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību. Izprast individuālās rīcības un lēmumu ietekmi uz savu personīgo un citu cilvēku drošību.	<u>Izpratnes līmenī</u> Normatīvie akti un darba drošības prasības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pirmās palīdzības sniegšanas metodes. Rīcība ārkārtas situācijās.	Spēj rīkoties atbilstoši normatīvo aktu un darba instrukciju prasībām. Spēj sniegt pirmo palīdzību.	5.LKI
5.1.10.	Īstenot uzņēmējdarbības principus savas profesionālās darbības ietvaros.	Noteikt savas uzņēmējdarbības modeli. Lietot finanšu plānošanas un prognozēšanas metodes biznesa idejas īstenošanai. Kritiski izvērtēt riskus, kas saistīti ar plānotajām darbībām biznesa idejas īstenošanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Uzņēmējdarbības organizācija. Lietvedības un finanšu uzskaites sistēmas. Finanšu plānošanas un prognozēšanas metodes. Finanšu riski. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pašorganizēts darba process. Projekta izstrāde un vadīšanas pamatprincipi.	Spēj noteikt savas uzņēmējdarbības modeli un pielāgot plānus izvirzīto mērķu sasniegšanai. Spēj veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas neprognozējamas izmaiņas. Spēj attīstīt biznesa plānu balstoties uz izstrādāto modeli.	5.LKI

			Lēmumu pieņemšanas metodes. Plānošana metodes.		
5.1.11.	Pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju.	Kritiski izvērtēt savas zināšanas, prasmes un motivāciju. Analizēt vērtēšanas datus un dažādus pierādījumu avotus pašvērtēšanas veikšanā. Orientēties nedzirdīgo zīmju valodas un tulkošanas aktualitātēs un inovācijās. Identificēt savas profesionālās pilnveides vajadzības, sekojot līdzi profesionālās jomas aktualitātēm un inovācijām. Patstāvīgi un sistemātiski apgūt jaunas zināšanas un pieredzi. Orientēties aktuālajos notikumos savā valstī un pasaulē.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pašnovērtējuma mehānismi. Jaunu zināšanu un prasmju nepieciešamības izvērtēšana. Mācību, karjeras un darba gaitas plānošana.	Spēj refleksīvi un kritiski izvērtēt savu kompetenci, ņemot vērā atgriezenisko saiti no klientiem, profesijas standartu un jaunākās aktualitātes tulkošanas jomā. Spēj plānot un pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju, zināšanas un prasmes pašmācības ceļā, kā arī piedaloties tālākizglītības pasākumos.	5.LKI
5.1.12.	Iesaistīties pētījumos atbilstošajā nozarē un profesionālās darbības jomā.	Ievērot pētniecības ētikas principus. Dalīties profesionālajā pieredzē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Datu apstrādes un analīzes metodes. Pētniecības ētika. Pētniecības procesa principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Zīmju valodas tulka profesijas vēsture.	Spēj iesaistīties pētījumos atbilstošajā nozarē un profesionālās darbības jomā. Spēj ievērot pētniecisko ētiku.	5.LKI

			Latvijas un starptautiskā pieredze, tulkošanas risinājumi un nākotnes perspektīvas.		

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs	**Sociālās integrācijas valsts aģentūra.** **Profesijas standarta izstrādes darba grupa:** Sandra Gerenovska – eksperte, SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" valdes priekšsēdētāja; Aija Kārkliņa – eksperte, Rīgas Raiņa vidusskolas direktora vietniece izglītības jomā; Ināra Rozenbauma – eksperte, SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" Zīmju valodas tulku nodaļas tulks; Einārs Grāveris – eksperts, Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākais eksperts; Inese Veinberga – eksperte, Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte; Laura Zeltiņa – moderators, Sociālās integrācijas valsts aģentūras Koledžas vadītājas vietniece un studiju programmas "Surdotulks" vadītāja; Agnese Romanova – moderatora asistente, Sociālās integrācijas valsts aģentūras Koledžas vieslektore.
NEP atzinums par profesionālās kvalifikācijas prasībām	Izglītības un zinātnes ministrijas saskaņojums – 04.10.2023. 27.03.2026
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	15.04. 2026
Iepriekš saskaņoto profesionālās kvalifikācijas prasību redakcijas	11.10.2023. 17.02.2026 *(tehniski labojumi)*